

De grootste artiest

Leesexemplaar

EMMY ABRAHAMSON
&
HANNA JEDVIK

DE
GROOTSTE
ARTIEST

P E L C K M A N S

© 2024, Emmy Abrahamson, Hanna Jedvik en Pelckmans Uitgevers nv
pelckmans.be
Brasschaatsteenweg 308, 2920 Kalmthout, België

Oorspronkelijke uitgave: *Den Store Konstnären*
© 2023, Albert Bonniers Förlag
© Emmy Abrahamson & Hanna Jedvik 2023 by Agreement with Grand Agency

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande en schriftelijke toestemming van de uitgever, behalve in geval van wettelijke uitzondering. Informatie over kopierechten en de wetgeving met betrekking tot de reproductie vindt u op www.reprobel.be.

All rights reserved. No part of this book may be reproduced, stored or made public by any means whatsoever, whether electronic or mechanical, without prior permission in writing from the publisher.

Omslagontwerp: Michael Ceken, Tegel & Hatt en Pelckmans Uitgevers
Zetwerk: Pelckmans Uitgevers
Vertaling: Corry van Bree
Foto auteurs: Emil Malmborg

D/2024/0055/484
ISBN 978 94 6383 548 0
NUR 302, 330
THEMA FBA, FYT, IDNS, FFJ

Ook verkrijgbaar als:
E-book: ISBN 978 94 6383 620 3
Luisterboek: ISBN 978 94 6383 682 1

pelckmans.be

 facebook.com/pelckmans.be
 twitter.com/Pelckmans_be
 instagram.com/pelckmans.be

ANN

‘Ann, dit is Esti,’ zegt Jeppsson met een glimlach terwijl hij naar de vrouw met het donkere haar naast zich kijkt. ‘Esti, dit is Ann.’

Ik geef haar een hand. ‘Esti? Wat een ongebruikelijke naam.’

Ik zie dat Esti een beetje schrikt als ze mijn glimlach ziet, wat waarschijnlijk komt doordat ik voor deze gelegenheid mijn duurste en roodste lippenstift heb opgedaan, die perfect bij mijn rode jurk met witte en blauwe bloemen kleurt.

Esti geeft geen antwoord en gaat verder met het gesprek dat ze met Jeppsson had voordat ik, een kwartier te laat, de vergaderkamer van Sveriges Radio Malmö binnenstormde.

Ik was extra vroeg opgestaan om me voor te bereiden op de vergadering, maar was toch te laat omdat mijn achtjarige zoon Levi verkondigde dat hij boeddhist is geworden en dat ik zijn juf Marie moest bellen om haar hiervan op de hoogte te stellen en aan haar te vragen om zijn nieuwe religie – die inhoudt dat hij vanaf nu vegetariër is, geen vliegen meer kan doodslaan en alleen nog maar oranje kleding draagt omdat hij heeft gelezen dat boeddhisten dat doen – te respecteren. Toen bleek dat Levi helemaal geen oranje kleding heeft, moest hij genoeg nemen met een gele broek, een muts met het Kexchocolade-logo (hoewel het ongewoon warm is voor september) en een van Klara’s oude oranje Kalvinknatet-T-shirts, nadat ik hem had verzekerd dat het kalfje Kalvin beslist ook een boeddhist was of, in het ergste geval, een agnost. Toen Levi vanochtend het huis verliet zag hij eruit als een gestoorde maar bijzonder kleurrijke kleine dakloze.

Terwijl Jeppsson verder praat met de nieuwe aanwinst – die

vrij klein is, rond de dertig lijkt (bijna vijftien jaar jonger dan ik dus), griezelig bleek is en enigszins op een vampier lijkt – doe ik mijn jas uit en begroet geluidstechnicus Oer-Bengt, die eveneens is uitgenodigd voor de vergadering. Het gerucht gaat dat hij hier al werkte toen de eerste radiostations in 1900 begonnen met het uitzenden van morsesignalen. Feit is dat niemand precies weet hoe oud Oer-Bengt is, alleen dat hij heel, heel oud is en alles weet wat de moeite waard is over het fenomeen radio.

‘Een nieuwe vis in de vijver,’ constateert Oer-Bengt met een knikje naar Esti terwijl hij met zijn kleine, half dichtgeknepen ogen naar me kijkt. Oer-Bengt doet me altijd denken aan een slimme huiskabouter met zijn witte baard, borstelige wenkbrauwen en magere lichaam.

‘Zullen we beginnen?’ vraagt Jeppsson uiteindelijk. Hij heet voluit Mats Jeppsson, maar omdat er ooit twee Matsen op kantoor werkten, eindigde het ermee dat iedereen hem Jeppsson begon te noemen.

Hij is de beste redactiechef die ik ooit heb gehad omdat hij vriendelijk en kort van stof is, en zich niet overal mee bemoeit. Hij gedraagt zich gewoonweg niet als een chef, wat een uitstekende manier voor een chef is om zich te gedragen. Bovendien is er iets gezellig ouderwets aan hem omdat hij altijd corduroy broeken en geruite overhemden draagt, en als het koud is grote wollen truien.

Nu heeft hij eindelijk ingezien dat ik meer ben dan alleen een plaatselijke verslaggever, namelijk een goede journalist die een uitdaging en promotie verdient, wat het doel van deze vergadering is.

‘Wil er iemand koffie?’ vraag ik meteen en ik begin voor iedereen in te schenken. Ik zie dat Esti een beetje minachtend naar me kijkt, alsof het iets negatiefs is om ervoor te willen zorgen dat iedereen zich op zijn gemak voelt.

‘Graag,’ zegt ze met een zachte stem in een onmiskenbaar Göteborgs dialect. Zonder er ‘dank je wel’ aan toe te voegen, valt me op.

‘Ik heb iets lekkers voor bij de koffie meegenomen,’ zeg ik misschien iets te hard en te enthousiast. Ik haal een grote plastic doos met zelfgebakken kaneelbroodjes, mazaringebakjes en kokosballetjes tevoorschijn. Ik heb bijna het hele weekend gebakken voor deze vergadering. Als ik de doos open, komen de geuren van suiker, kaneel en kokos vrij, de geuren van huiselijkheid en gezellige momenten.

‘Ann verwent ons altijd met iets lekkers bij de koffie,’ zegt Jeppsson met een glimlach tegen Esti, die met een onverschillige gezichtsuitdrukking naar hem kijkt. Ze is helemaal in het zwart gekleed en het is duidelijk dat ze altijd slank is geweest, of er altijd voor heeft gezorgd dat ze niet te veel eet en voortdurend sport. Ze heeft beslist geen sympathie voor mensen zoals ik, die nooit tijd hebben om te sporten, van eten houden en te oud zijn om voortdurende honger en zelfverloochening als prijzenswaardig te zien.

Oer-Bengt pakt meteen een kaneelbroodje terwijl Jeppsson een kokosballetje neemt dat hij op een servet naast zich neerlegt voordat hij zijn laptop opent. Esti neemt niets.

‘Fijn dat jullie hier zijn,’ zegt Jeppsson.

Nadat ik een hap van mijn mazaringebakje heb genomen, haal ik het nieuwe schrijfblok tevoorschijn dat ik voor deze vergadering uit de materiaalkast heb gehaald. De eerste pagina straalt me tegemoet als een witte verblindende belofte dat er een nieuw tijdperk in mijn beroepsleven is aangebroken. Ik strijk bijna eerbiedig met mijn hand over het zachte, koele papier, waarna ik de net zo nieuwe blauwe pen pak en de datum van vandaag netjes bovenaan de pagina schrijf. Esti haalt haar telefoon tevoorschijn en opent de notitie-app.

‘Zoals jullie weten heeft de beroemde kunstenaar Niki Falc een paar weken geleden zelfmoord gepleegd,’ begint Jeppsson. ‘Niki Falc is tweënzestig geworden. Hij was een van de meest gerenommeerde moderne kunstenaars in Zweden en in de week voor zijn zelfmoord werd aangekondigd dat hij een van de meest prestigieuze kunstprijzen ter wereld had gewonnen – de Vera-Maria-Faustberg-prijs – met een miljoen euro prijsgeld. Ik wil dat jullie een indringende reportage over Niki maken, met daarin een overzicht van zijn achtergrond, zijn familie en zijn kunst. Ik stel me een podcast van een uur voor. Het wordt een samenwerking tussen Radio Göteborg en Radio Malmö. Jens van de redactie in Göteborg en ik denken dat we daarmee een breed publiek bereiken en veel impact zullen hebben. Ann, jij hebt een paar jaar geleden een reportage over Niki Falc gemaakt, dus je bent al goed op de hoogte, en er is archiefmateriaal dat jullie kunnen gebruiken.’

Ik schrijf de naam van de kunstenaar met een enigszins trilende hand in hoofdletters op het papier en voel mijn ademhaling versnellen.

Niki Falc wordt mijn eerste eigen podcast. Niki Falc, wiens zelfmoord heel Zweden heeft geschokt en wiens uitgebreide familie gebroken lijkt door zijn overlijden. Ik onderstreep zijn naam twee keer. Terwijl ik verderga met aantekeningen maken neem ik aan dat Jeppsson zich vergiste en ‘jij’ in plaats van ‘jullie’ bedoelde.

‘Ik hoop dat de podcast ook op FM uitgezonden wordt?’ zegt Esti in haar zware Göteborgse accent.

‘Natuurlijk wordt die ook in het uitzendschema opgenomen. Ann en Esti, jullie kunnen hier meteen aan beginnen,’ zegt Jeppsson.

‘Wat?’ is het enige wat ik kan uitbrengen.

‘Dus Ann is mijn researcher?’ vraagt Esti.

‘Je researcher?!’ Ik hap naar adem.

‘Nee, jullie gaan samenwerken,’ antwoordt Jeppsson. Hij kijkt me aan. ‘Esti is hiervoor speciaal van de redactie in Göteborg overgekomen en blijft een paar weken.’

‘Wat bedoel je met sámen?’ vraag ik met een schrille klank in mijn stem.

‘Jullie werken als een team en zijn beiden zowel verslaggever als researcher. Het is aan jullie om te beslissen hoe jullie het werk verdelen en wat jullie samen doen. Jullie hebben vanaf vandaag een maand de tijd. Jens en ik zien dit als een uitstekende kans om een gezamenlijke inspanning te leveren, vooral omdat jullie binnen jullie respectievelijke gebieden heel veel bij te dragen hebben.’

Ik moet dus niet alleen met Esti samenwerken, maar ze gaat er ook automatisch van uit dat ik haar researcher ben?! Ik, terwijl ik nota bene ouder ben dan zij?! Ik staar strak naar mijn notitieblok en doe alsof ik iets opschrijf, zodat niemand de tranen in mijn ogen ziet, tranen van woede, niet van verdriet. Of, nou ja, misschien een beetje van verdriet, maar voornamelijk van teleurstelling en vernedering.

Ik werk al twaalf jaar in het radiogebouw in Malmö, eerst als plaatselijke verslaggever bij P4 Malmöhus, daarna honderd jaar als presentator van een ochtendprogramma en uiteindelijk als zogenaamde agendajournalist. Dit was mijn kans om eindelijk bekend te worden, omdat de podcast een nationale hit zou kunnen worden, en nu blijk ik te moeten samenwerken met het antwoord van de westkust op Lisbeth Salander.

Plotseling overvalt me de vermoedheid, mijn eeuwige vijand, nu ik opnieuw word geconfronteerd met de lange rij teleurstellingen die ik in mijn leven heb meegemaakt. Het voelt alsof alle lucht uit me wordt gezogen en een deel van me wil dat ik weer in mijn bed kruip.

Ik haal diep adem en slaag erin mezelf enigszins te vermanen terwijl Esti een paar vragen aan Jeppsson stelt waarnaar ik niet luister. Mijn man Olle zegt altijd dat mijn probleem is dat ik te aardig ben en dat niemand me daarom serieus neemt. Dat ik daarom ik niet verder ben gekomen in mijn carrière. Ik beschouw mijn aardigheid echter als een kracht. Iedereen mag me graag en ik kan mensen zover krijgen dat ze zich openstellen en zich goed voelen.

Gedraag je professioneel Ann, zeg ik tegen mezelf. Misschien valt het mee.

‘Wat leuk,’ zeg ik, en ik glimlach naar Esti als ze klaar is met vragen aan Jeppsson te stellen. Ze kijkt zonder te glimlachen terug en ik zie dat ze weer naar mijn lippen staart. ‘We moeten ervoor zorgen dat dit een heel belangrijke reportage wordt,’ ga ik met een knikje verder.

‘Ja, dat lijkt me overduidelijk,’ antwoordt Esti.

‘Sorry?’ zeg ik.

‘Het is een axioma dat we er een heel belangrijke reportage van moeten maken. Zoals wanneer een politicus zegt dat hij tegen kinderarmoede is. Alsof iemand dat zou betwisten, of het tegenovergestelde zou zeggen.’

Ik staar weer naar mijn notitieblok, maar nu uit pure woede. Ik weet heus wel wat een axioma is! Ik probeerde alleen maar enthousiasme en bereidheid tot samenwerking te tonen en nu word ik beschuldigd van het misbruiken van axioma’s!

Hoe is het mogelijk dat mijn ochtend zo snel volslagen verkeerd is gegaan? De rest van de vergadering gaat in een waas aan me voorbij omdat mijn hele lichaam in brand lijkt te staan van woede en onbehagen.

Na de vergadering ga ik naar het damestoilet en constateer ik dat ik lippenstift op mijn voortanden heb. Daarom staarde Esti naar

me. Niet vanwege de kleur op mijn lippen, maar de kleur op mijn tanden. Is het niet een geheime afspraak – een heilig pact! – tussen vrouwen dat we elkaar discreet waarschuwen over dit soort ongelukjes (net als over klonters mascara, menstratievlekken of overspelige mannen)? In Esti's wereld blijkbaar niet.

Terwijl ik bij de wastafel sta en met een stukje papier over mijn tanden wrijf is het enige wat ik kan denken: die verdomde, verdomde, verdomde Esti.

ESTI

Ik ga achter een leeg bureau in een hoek zitten zonder te vragen of het vrij is. Rondom mij typen radiocollega's die ik niet ken op hun toetsenborden.

Het is inmiddels elf uur en achter het raam schijnt een milde zon die de inwoners van Malmö verwarmt terwijl ze aan het werk zijn of op school zitten. Het herfstsemester is al een paar weken geleden begonnen, maar de zomer weet niet van wijken.

Op de redactie zorgt de ventilatie van de computers ervoor dat de lucht droog is en het ruikt naar stoffig tapijt en koffie. Er is veel te zeggen over de werkruimtes van Radio Malmö, maar gezellig hoort daar niet bij. Het is eerder krap, saai ingericht en heeft een sfeer uit de jaren negentig. Niet alleen ben ik min of meer gedwongen naar dit tochtgat van een rotstad gegaan, maar hun zogenaamde radiogebouw is ook nog eens gehuisvest in iets wat nog het meest op een garage lijkt.

Ik denk aan de omvang van het Kanalhuset in Göteborg, het uitzicht over de rivier en het grafietgrijze interieur dat door Gert Wingårdh is ontworpen.

Bovendien moet ik samenwerken met deze Ann Ek, het antwoord van Skåne op Martha Stewart, die koffie inschenkt zonder dat haar dat is gevraagd, praat zonder erover na te denken en als voornaamste doel lijkt te hebben om 'dicht bij de mensen te staan' of hoe ze dat ook noemt.

En daarnaast natuurlijk haar bewering dat ze een 'heel belangrijke' reportage wil maken. Kan iemand een groter wandelend cliché van een journalist zijn? Alles wat een journalist doet

moet belangrijk zijn, anders heeft het geen enkele zin om reportages te maken. Dat is basiskennis voor iedereen die een journalistieke opleiding heeft gevolgd.

Maar wat heeft Ann Ek tot nu toe bereikt? Behalve een heleboel uren ochtendradio, reportages op P4, artikelen over gemeentelijk beleid en natuurlijk de idolate reportage over Niki Falc.

En dan haar chef Jeppsson. Behalve de baard en de bril lijken de enige verdiensten op zijn CV te zijn dat hij gedurende een periode van twee jaar de producent van een paar min of meer succesvolle P3-producties is geweest en erin is geslaagd om daarvoor twee rijzende sterren onder de stand-upcomedians in Malmö te rekruteren, wat niet alleen belangstelling van de media opleverde, maar ook een serie klachten bij de Onderzoekcommissie voor Radio en Televisie vanwege hun politieke uitspraken uit naam van satire.

Dat is heel typerend voor de Zweedse radio op het platteland. Iedereen kan de leiding nemen, iedereen kan een radio-persoonlijkheid of een plaatselijke beroemdheid worden, met inbegrip van Ann. Ann Ek met haar glibberige vragen en overgewaardeerde sociale vaardigheden is erin geslaagd om populair te worden bij iedere radioluisteraar ten zuiden van Halland, wat de plaatselijke media ertoe heeft gebracht om talloze interviews en thuisreportages met die fantastische Ann te maken waarin ze koekjes serveert en haar kinderen toont.

Ik huiver alleen al bij de gedachte.

De enige voor wie ik hier sympathie voel is Bengt. Hij is een van die zwijgzame, bescheiden geluidstechnici die nooit iets zeggen als het niet nodig is. Die met gespitste oren luisteren en een slechte geluidskwaliteit kunnen veranderen in de briljante helderheid die vereist is bij de publieke omroepen, maar die nooit opscheppen of zichzelf op de voorgrond plaatsen zoals journalisten vaak doen.

Tijdens mijn journalistieke carrière heb ik altijd het best overweg gekund met de geluidstechnici en de IT-jongens. Hoewel carrière, ik weet niet of ik het zo wil noemen, ondanks de voortdurende lof van mijn meerderen en collega's in Göteborg.

'Niemand is sneller en scherper dan jij, Esti. Je lijkt wel een bliksemschicht! Jouw vaardigheden zijn van onschatbare waarde,' zegt Jens – die sinds tien jaar het hoofd van de redactie in Göteborg is – altijd als ik erover klaag dat ik reportages wil maken en verhalen wil vertellen in plaats van alleen research voor anderen te doen.

Ik wil vaker als verslaggever de straat op. Jens lijkt het moeilijk te vinden om te begrijpen dat zelfs ik, een voormalige hacker, weleens iets anders wil doen dan databases bouwen en Excel-sheets invullen. Ik ben bij de radio aangenomen nadat ik research had gedaan voor een serie krantenartikelen waardoor een hoge overheidsfunctionaris werd ontmaskerd en een minister werd gedwongen af te treden.

Ondanks alle ontwikkelingsdoelen, ingevulde peildata en doorgenomen standaardformulieren tijdens de functioneringsgesprekken eindigt het er toch altijd mee dat ik aan een Excel-sheet van een of andere instantie werk en de feiten opdiep waarvoor de journalisten geen tijd hebben.

Ik ben degene die cijfers opzoekt, grafieken maakt, databases bouwt en tabellen opstelt, terwijl zij de erkenning krijgen omdat ze bekende stemmen op de radio zijn en sensationele onthullingen doen.

'Je hebt hersenen als geen ander, Esti! Vergeet dat nooit,' zegt Jens altijd.

Dat is trouwens niet te merken aan mijn salaris, loopbaanontwikkeling of mogelijkheden om binnen Sveriges Radio van functie te veranderen. Nadat ik vorig najaar weer naast een functie als presentator bij P1 Morgon greep en dit voorjaar een func-

tie als verslaggever bij het onderzoeksprogramma Kaliber aan mijn neus voorbij zag gaan, heb ik de hoop dat ik ooit een prominentere positie bij dit bedrijf zal krijgen in principe opgegeven. Datanerd, blijf bij je leest. Ondertussen wordt het ene na het andere nieuwe talent binnengehaald door chefs, projectleiders en producenten, die vervolgens volop tijd op de radio krijgen.

‘Jouw competentie als researcher is van onschatbare waarde voor SR, Esti. Zonder jou hadden we de afgelopen vijf jaar nooit drie Guldspadar gewonnen,’ zei Jens in mei toen hij me het negatieve nieuws over de functie als verslaggever meedeelde.

Dus hoewel ik me grotendeels heb neergelegd bij het feit dat ik een researcher zal blijven, versnelde mijn hartslag natuurlijk, net als die van mijn journalistieke collega’s, toen het nieuws over Niki Falcs dood drie weken geleden als een bom in de culturele wereld van Zweden insloeg. Dit was iets heel groots waarvan ik meteen wist dat ik er dieper in wilde duiken.

Ik weet veel over psychische problemen, maar dat de levenslustige Niki Falc zelfmoord had gepleegd was heel onverwacht. Niet omdat iemand die vrolijk lijkt geen grote duisternis met zich mee kan dragen, maar omdat ik meestal een behoorlijk goede psychische radar heb en aanvoel wie er met angst worstelt en wie niet.

Vraag me niet waarom, maar het is net als opgroeien met een verslaving. Als je ooit een familielid van een verslaafde en dus medeafhankelijk bent geweest, dan kun je een verborgen alcoholist op de werkvloer zelfs detecteren als je hem of haar maar heel even bij de koffiemachine hebt gezien. Misschien zou je kunnen zeggen dat het een geval van *it takes one to know one* is als het gaat om mijn vermogen om psychische problemen te herkennen.

Maar mijn psychische radar voor wat betreft Niki Falc is doodstil, er gebeurt niets.

Blijkbaar kan zelfs ik het mis hebben.

Nadat ik in stilte een beetje onderzoek had gedaan, ging ik naar Jens' kantoor. Hij is daar omringd door alle gewonnen prijzen en plaquettes die op planken aan de muren staan. Ik zei dat ik dieper wilde graven in de bijzonderheden van Niki Falcs leven. Met het oog op het aantal ex-echtgenotes, vriendinnen en kinderen die nu overeenstemming moeten bereiken over de erfenis en de rechten op Niki Falcs schilderijen is er beslist veel te vertellen over een van de meest geliefde kunstenaars van Zweden.

'Daar is Malmö al mee bezig. Die bal ligt bij hen,' zei Jens.

Toen ik niet toegaf en Jens bijna een week lang bleef lastigvallen, belde hij uiteindelijk de hoofdredacteur in Malmö en gaf me vervolgens de opdracht om zo snel mogelijk naar Skåne te gaan om verder te graven in het leven van Falc. Jens heeft blijkbaar toch een beetje een slecht geweten omdat hij me de kans heeft ontzegd om vooruit te komen en me te ontwikkelen op de manier waarvan ik droom.

En nu zit ik hier en ben ik opnieuw verdiept in een Excel-sheet, maar nu met de vaste overtuiging dat het dit keer anders zal zijn.

Ik kijk naar de lange rij vrouwen met wie Niki Falc zich tijdens zijn leven heeft omringd. Voordat hij zijn laatste cocktail dronk, had de grote kunstenaar met ongeveer vijftig procent van de Zweedse vrouwen seks gehad. Hij stond tot zijn dood bekend als de grootste dekhengst van de Zweedse cultuurwereld en dat wil wat zeggen. Tenminste als je de roddels gelooft die door de jaren heen over de belangrijkste culturele man van Österlens zijn verteld.

Ik klap mijn laptop open en luister naar het gezoem, geratel en gepraat op de redactie. Vanaf de balie in het midden van de nieuwsredactie roept de dagproducent iets over een verkeersongeluk op de E6 en uit een van de studio's stroomt de muziek van *Förmiddag i P4* door de halfopen deur naar buiten terwijl de presentator een korte rookpauze neemt.

Van Ann in haar bloemetjesjurk is geen spoor te bekennen. Terwijl ik wacht tot de laptop is opgestart, strijk ik met mijn vingers over mijn biceps. Ik voel de spanning van mijn spieren onder de huid. Ze zijn pijnlijk na de training in de sportschool vanochtend.

Gelukkig zijn er niet alleen falafelkraampjes in deze stad, wat je op het eerste gezicht zou denken. Omdat er een sportschool naast het hotel is, kon ik voor het werk trainen. Ik heb geen enkele training gemist sinds 2015, toen ik ziek thuis was met griep nadat ik met de kale barman van de Bishops Arms naar huis was gegaan.

Ik duik in mijn Excel-sheet, noem het 'De Valk' en begin systematisch naar bruikbare informatie over Niki Falc te zoeken, zoals zijn geboortedatum, jaarinkomen, bedrijven en welke familieleden nog in leven zijn.

Alle kinderen krijgen een eigen tabblad met kolommen voor moeder, beroep, woonplaats, enzovoort.

'Wat leuk dat we samen gaan werken!' Ann staat plotseling naast mijn bureau en buigt zich over mijn laptop.

Ze heeft de lippenstift van haar tanden verwijderd, maar omdat ze een nieuwe felrode laag heeft aangebracht die boven haar bovenlip is terechtgekomen, is haar make-up nog steeds niet bepaald smaakvol.

'Ja, heel leuk!' zeg ik met nadruk om overtuigend te klinken terwijl ik me naar voren buig om het scherm te verbergen.

Er is een bepaalde wispelturigheid en warrigheid aan Ann, misschien omdat ze elke dag gewoon opstaat en zonder doel of richting rondfladdert.

'Wow, Excel,' zegt Ann en ze gaat een beetje rechter op staan, alsof ze zich aan de cijfers en kolommen wil onttrekken. Ik draai de laptop weg van Anns nieuwsgierige blik.

'Nu we gaan samenwerken, kun je geen geheimen voor me hebben,' zegt Ann in haar zangerige Malmöse dialect.

Ik kijk haar zwijgend aan en bedenk dat alles zoveel beter zou zijn als zij er gewoon niet was.

‘We gaan vandaag lunchen bij de Thai. Ga je mee? We gaan daar altijd op maandag naartoe omdat ze dan een buffet hebben,’ gaat Ann verder. Ze knipoogt en haar ogen krijgen een glans die verradt dat een ranzig Thais buffet met weekendrestjes een heerlijke droom is op een maandag in september.

‘Ik heb mijn lunch bij me,’ antwoord ik.

Ze zucht net iets te hard om beleefd te zijn.

‘Ik laat het je weten als we vertrekken, voor het geval je van gedachten verandert,’ antwoordt ze, waarna ze wegloopt in de kantoortuin.

Ik kijk hoe ze op haar versleten Birckenstock-sandalen door de redactie loopt terwijl haar kont onder de strakgespannen stof van haar jurk heen en weer wiegt.

Ik denk eraan dat ik tijdens de vergadering vroeg of Ann mijn researcher zou zijn. Natuurlijk weet ik dat het de bedoeling is dat zij de getalenteerde schrijver is en ik de sappige feiten aanlever en het verleden van Niki Falc in kaart breng, ook al zegt Jeppsson dat we gelijkwaardig zijn en moeten samenwerken.

Maar hoewel ik dat blonde mens het liefst van me af zou willen schudden, ben ik verstandig genoeg om te beseffen dat ze over veel contacten beschikt. Ann Ek is absoluut nodig om een goede podcast te kunnen maken.

Dit keer ben ik echter niet van plan om op de achtergrond te blijven en mijn naam vervolgens alleen in de aftiteling te horen terwijl zij alle aandacht krijgt.

De waarheid is dat, hoewel iedereen blijft benadrukken hoe belangrijk mijn werk is en ik heb mogen delen in prijzen en onderscheidingen zoals de Guldspadar en de Grote Journalistenprijs, de journalisten toch altijd de sterren zijn. Zij zijn degenen die op champagnefeestjes worden uitgenodigd en antwoord

mogen geven op de bewonderende vragen van bekende en onbekende collega's.

Dit keer blijf ik niet op de achtergrond, denk ik, waarna ik me in Niki Falcs laatste belastingaangifte voor zijn eenmanszaak verdiep.

Een van de meest centrale figuren, en een voor de hand liggende persoon om te interviewen, is Niki Falcs zus Lovisa Falkström, die een actieve rol speelt in Niki Falcs bedrijf Estetik & Konst AB. Van de website begrijp ik dat ze fulltime voor hem werkt. Ze beheert de reserveringen van gasten en studiebeursverblijven in de atelierwoningen op zijn boerderij in Österlen.

In een podcast over zijn leven kunnen we ook niet om de twee ex-vrouwen van Niki Falc heen. Zijn eerste vrouw, Madeleine Hedenstierna, is een beroemde curator die over de hele wereld kunsttentoonstellingen organiseert terwijl zijn tweede vrouw, de aanzienlijk jongere AXVI – die eigenlijk Anna Alexandra Vinter heet – een supermodel is en als kind al beroemd was. Ze kreeg haar grote doorbraak toen ze meedeed aan Big Brother (wie herinnert zich het beruchte trio niet dat met nachtzicht-camera's werd gefilmd en van alles onthulde?). Vanaf dat moment heeft ze met alles wat ze in zich had gevochten om in de schijnwerpers te blijven, niet alleen met behulp van Instagram en grote hoeveelheden Restylane-fillers in haar gezicht, maar ook dankzij een sieradencollectie die door een student van de Kunstacademie is ontworpen en onder de naam AXVI op de markt is gebracht.

Ik schets een eenvoudige kaart van Niki Falcs pand met de bijbehorende ateliers, gastenverblijven en huurappartementen. Daarna teken ik het aangrenzende pand, dat eigendom is van zijn zus Lovisa. De twee panden liggen aan een provinciale weg in het midden van Österlen in de buurt van het dorp Hagestad, op een afstand van tachtig kilometer van Malmö en ongeveer twintig minuten rijden van Ystad.

‘Ik neem aan dat je geluisterd hebt naar het portret van Niki Falc dat ik ter ere van zijn zestigste verjaardag gemaakt heb en dat landelijk op P4 uitgezonden is?’

Ann is terug en staat opnieuw iets te dichtbij. Er hangt een geur van zoet parfum en koffieadem om haar heen.

‘Dat klopt, maar daar ben ik nog niet aan toegekomen,’ zeg ik.

‘Dan moet je dat na de lunch doen,’ zegt Ann. ‘Dan heb je even iets anders omhanden dan die cijfers.’ Ze lacht en legt een hand op mijn schouder.

Ik deins een stukje naar achteren en mijn rug verstart.

‘Het is toch de bedoeling dat we het leven van Niki Falc in kaart brengen?’ vraag ik. Ik hoor zelf hoe scherp mijn toon is.

‘Inderdaad, dus is het goed om naar mijn reportage te luisteren. Het is een heel persoonlijk en diepgaand interview in zijn atelier in Österlen geworden.’

Anns wangen worden vuurrood terwijl ze verder praat over Niki Falcs schilderijen, het uitzicht vanuit zijn woonkamer en het charmante karakter van de wereldberoemde kunstenaar. Ze lijkt heel even verdiept in haar herinneringen.

‘Hij was zo’n man van de wereld! Maar het is natuurlijk nogal moeilijk te begrijpen wat zijn schilderijen voorstellen. Ze zijn... tja... op een bepaalde manier nogal abstract... maar heel kleurrijk. Ik heb meer met de schilderijen van die man met die bril, je weet wel.’

Ik kijk naar haar. Hoe moet ik in vredesnaam weten welke kunstenaar ze bedoelt met de omschrijving ‘die man met die bril’?

‘Hij heeft een ongelofelijk beroemde dochter, die blogt en stylet en een soort “influencer” is,’ zegt Ann. Ze maakt aanhalingstekens in de lucht en lijkt de naam te zoeken.

‘Ernst Billgren?’ zeg ik, hoewel ik het op basis van haar beschrijving van zijn dochter Elsa liever niet had geraden.

‘Ja, precies, Ernst Billgren!’ roept Ann. ‘Zijn schilderijen zijn zo geweldig. Met vogels, de natuur en vossen en zo. Prachtig gewoon! Die vind ik mooi, maar die kan niemand natuurlijk betalen. En dan die andere kunstenaar, die altijd lacht, een paar jaar geleden presentator van het kerstprogramma op de televisie was en met die kleine man uit Zuid-Amerika getrouwd is,’ zegt Ann.

Eindelijk laat ze mijn schouder los en ik laat mijn adem ontsnappen. ‘Lars Lerin?’ zeg ik.

‘Precies. Lars Lerin. Een heerlijke man. Hoe zit het met het Thaise buffet?’ vraagt ze.

‘Nee, dank je,’ antwoord ik terwijl mijn vingers over de toetsen vliegen. ‘Ik heb geen tijd.’

Tijd verspillen in een groezelig lunchcafé terwijl ik aan een groot journalistiek onderzoek begin is geen optie.

Ik ben van plan dat zo duidelijk mogelijk te demonstreren.

ANN

Een paar uur later slaag ik erin Esti mee te krijgen naar de Golden Lotus, wat ik als mijn plicht zie. Ze is tenslotte net naar Malmö verhuisd en moet mensen leren kennen, ook al gedraagt ze zich als een kat die alle vier zijn poten strekt als hij in een draagmand wordt gestopt. Helaas kunnen Oer-Bengt, Jeppsson, Lotta en een paar anderen niet mee, dus zijn Esti en ik met zijn tweeën. *Hashtag awkward*, zoals mijn twaalfjarige dochter Klara zou zeggen.

Als Esti en ik het radiogebouw uit zijn, wijs ik naar het bord aan de gevel waarop BALTZARSGATAN staat (een naam die me na twaalf jaar nog steeds amuseert) en ik begin te zingen: ‘Balt-balthazar, Balt-balthazar,’ en vervolgens op een lagere toon: ‘Balt-haaaaazar!’

Esti kijkt me aan met een gezichtsuitdrukking alsof ik net klaar ben met het zingen van *Deutschland, Deutschland, über alles*.

‘Professor Balthazar?’ zeg ik.

Esti blijft met een vragende blik naar me kijken.

‘Uit het voormalige Joegoslavië?’ verduidelijk ik. ‘De professor die alle problemen van iedereen oplost met zijn universele machine?’

Esti schudt haar hoofd en we lopen zwijgend verder terwijl ik geschokt ben dat ze nog nooit heeft gehoord van de fantastische televisieserie waarnaar ik als kind in de jaren tachtig keek en die mijn kinderen zelfs op kindertelevisie hebben gezien.

Maar Esti’s millennial-generatie heeft dit vrolijke pareltje blijkbaar gemist. Of is Esti Gen-Z? Hoe dan ook, ze keek waar-

schijnlijk alleen naar assertieve en cynische kinderprogramma's, wat haar tot een in het zwart geklede, verbitterde vrouw heeft gevormd.

Ik zucht, maar ineens zie ik de neef van mijn man. Ik begroet hem en we wisselen een paar woorden. Iemand van wie ik me niet kan herinneren wie het is, groet me eveneens en ik groet opgewekt terug.

Omdat de zon schijnt lijkt iedereen vrolijk. Ik draai mijn gezicht om er maximaal van te genieten en haal diep adem. Esti zegt geen woord terwijl we naar het restaurant lopen.

Ik spreid mijn armen. 'Golden Lotus!' roep ik.

Esti mompelt iets terug.

We gaan zitten bij een tafeltje naast een van de ramen, die vol staan met planten, Boeddhabeelden en adventskandelaars en waar het hele jaar grappige kerstversieringen hangen. Uit een luidspreker in de hoek klinkt rustige feng shui-muziek. Soms hoor je ook vogelgetjilp en het geluid van vallende druppels. Ik negeer het feit dat de linoleumvloer een beetje plakkerig aanvoelt. Het is een klein minpuntje dat ik graag over het hoofd zie omdat het eten zo lekker is.

Aan de tafels om ons heen zitten bouwvakkers en een gezin met jonge kinderen.

'Ik zag in de e-mail die Jeppsson stuurde dat je achternaam Przybyszewski is,' zeg ik met een glimlach.

Esti knikt zonder iets te zeggen.

'Wat hadden je ouders tegen klinkers?' ga ik verder.

'Mijn ouders zijn uit Polen geëmigreerd,' antwoordt Esti. 'Ze waren beiden academici en katholiek. Mijn opa heeft vier jaar in Auschwitz gezeten en heeft de rest van zijn leven brood in zijn zakken verstopt.'

'O,' is het enige wat ik kan uitbrengen. 'Mijn opa kwam uit Hälsingland.'

We zwijgen een paar seconden.

‘Jouw naam is waarschijnlijk toch beter dan de mijne,’ zeg ik in een poging de sfeer te redden. ‘Ann Ek. Dat is bijna alsof zowel de voor- als de achternaam geamputeerd zijn. Als ik in Amsterdam ben, denken ze dat ik Anneke heet. De Nederlandse meisjesnaam Anneke dus in plaats van Ann Ek. Dat is... heel lastig.’

Esti’s gezicht heeft bijna net zoveel expressie als het masker van Darth Vader. Waarom heb ik er eigenlijk op aangedrongen om dit stuk chagrijn mee te nemen? Ik zou net zo goed met de graslelie naast me kunnen praten.

Gelukkig komt de altijd glimlachende serveerster de menu’s brengen.

‘We nemen het buffet, Phaelin,’ zeg ik snel.

We pakken allebei een bord en lopen naar de lange tafel die tegen een van de muren staat. Omdat ik alleen heb ontbeten en twee mazaringebakjes bij de koffie heb gegeten, heb ik enorme honger en ik vul mijn bord met loempia’s, gewokte noedels met broccoli, kipballetjes in zoetzure saus en gefrituurde garnalen.

Esti neemt een beetje gebakken kip en ijsbergsla, wat ook wel de meest zinloze groente ter wereld wordt genoemd. Oftewel de Theresa May/blinde darm/Liechtenstein onder de groenten. Als het op ijsbergsla aankomt, heb ik een verrassend krachtige mening.

Terwijl we eten probeer ik het gesprek enigszins op gang te houden. ‘Wat vind je van Malmö?’ vraag ik.

Esti vertrekt haar gezicht op een dubbelzinnige manier en gebruikt haar servet om een onzichtbaar vlekje weg te vegen van het glas water dat de serveerster heeft gebracht.

‘Het is hier heel anders dan in Göteborg,’ ga ik verder.

‘Ben je ooit in Göteborg geweest?’ vraagt Esti. Ze lijkt een paar seconden bijna – bijna – op te fleuren, ongeveer zoals iemand met een hartstilstand die een elektrische schok van een defibrillator krijgt.

‘Jazeker, meerdere keren zelfs,’ antwoord ik. ‘Göteborg is heel... interessant.’

Als ik eerlijk ben, haat ik Göteborg met al haar angst-aanjagende trams, het overdreven patriottisme en de verwarrende geografie. Over het algemeen heb ik moeite met steden die geen duidelijk centrum hebben. Geef mij maar Malmö, met haar relaxte sfeer, de warme zomeravonden in het Folkets-park, de drankjes op het Lilla Torg en de nabijheid van Kopenhagen en het vasteland. Het is een stad waar je kunt ademen.

‘En...’ ga ik met opgetrokken wenkbrauwen verder. ‘Heb je een man of een vriend achtergelaten?’

Het lijkt Esti moeite te kosten om niet met haar ogen te rollen.

‘Of een vriendin of een vrouw natuurlijk?’ voeg ik er snel aan toe. Ik voel mijn wangen gloeien. ‘Als je dat bent... Daarmee wil ik niet zeggen dát je dat bent... Je bent misschien... Wat natuurlijk prima is... Ik heb veel vrienden die... Dat is tegenwoordig helemaal geen probleem... Zoals het ook hoort te zijn... Of... Ik bedoel... Zoals het niet hoort te zijn...’

‘Ik geloof niet in relaties,’ onderbreekt Esti me.

Het duurt een paar seconden voordat ik begrijp wat ze zegt. ‘Ben je een mormoon!?’ roep ik bijna. ‘Ik ben helemaal geobsedeerd door *Sister Wives*, dat over Kody en zijn vier vrouwen gaat. Of heeft hij er nog maar drie? Ze lijken het in elk geval heel leuk te hebben, hoewel ze zevenduizend kinderen hebben en –’

‘Nee. Is dat niet het tegenovergestelde? Ik leef alleen,’ zegt Esti.

Ik ben een beetje teleurgesteld omdat Esti geen polygame mormoon is, want het zou heel gaaf zijn om zo iemand te kennen. Net als ik altijd de geheime wens heb gekoesterd om een relatie met iemand met dreadlocks te hebben. Of iemand die miljardair is. Of die een coole bijnaam heeft, zoals *Knuckles* of *Cupcake*.

Toch probeer ik sympathiek te glimlachen over Esti's uitermate deprimerende kijk op relaties.

'Wat vervelend,' zeg ik. 'Mijn man Olle en ik zijn een tijdje uit elkaar geweest. We zijn nu bijna negentien jaar samen, maar een tijdlang – toen onze oudste, Klara, nog klein was – hebben we een ernstige relatiecrisis meegemaakt. Ik heb hem een keer bijna met een koekenpan geslagen, maar nu zou ik niet meer zonder hem kunnen leven. Hij werkt trouwens als decorontwerper.'

Ik was zesentwintig toen ik Olle ontmoette en was net naar Malmö teruggekeerd nadat ik een paar jaar in Stockholm had gewoond, waar ik voor *VeckoRevyn* schreef.

In die tijd leefde ik maximaal: ik fladderde op elk feest als een enthousiaste vlinder rond, dronk en snoof af en toe een lijntje. Het leven was gewoonweg een fantastische wervelwind, tot de hoofdredacteur van *VeckoRevyn* er in 2005 achter kwam dat ik openlijk drugs had gebruikt met twee leden van Nickelback en mijn contract werd opgezegd. Mijn droom om een super-coole journalist in Stockholm te zijn – een vrouwelijke Hunter S. Thompson die scherp en met zowel haar hart als humor over alles, van feminisme tot feestjurken, schreef – was in duigen gevallen.

Het ontslag was zo vernederend dat ik terugvluchtte naar Malmö, waar ik Olle ontmoette. Met Olle veranderden de Bacardi Breezers in Stockholm in rustige avonden met rode wijn in Malmö. We trouwden en kregen drie kinderen. Het leven werd heel klein maar ook heel mooi. Olle is mijn veilige haven, mijn grote liefde en beste vriend. Hij is er al negentien jaar altijd voor me en ik hou van alle persoonlijke grapjes die we in de loop der jaren hebben opgebouwd.

Ik hou ervan hoe Olle en ik elkaar alleen maar hoeven aan te kijken, te glimlachen en met onze ogen te rollen als Klara weer eens in tranen uitbarst over volkomen onbelangrijke dingen,